

Усе це свідчить про те, що ІІІ у найближчому майбутньому не зможе повністю замінити перекладача-людину. Останньому радше доведеться навчитися співпрацювати з інструментами ІІІ і використовувати їх при підготовці до перекладу, укладанні глосаріїв, управлінні термінологією. Перекладач, вочевидь, займатиметься не самим перекладом, а постредагуванням машинного перекладу задля досягнення високої якості кінцевого продукту. Важливо наголосити на тому, що в освітніх програмах з підготовки майбутніх перекладачів слід запровадити курси для формування у них відповідних компетентностей. Не варто боятися, що ІІІ замінить перекладача, його замінить інший перекладач, який вміє користуватися ІІІ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голосові переклади в режимі реального часу для міжнародної співпраці: веб-сайт. URL: <https://www.deepl.com/uk/products/voice> (дата звернення: 15.11.2024).
2. Andrew Warner. KUDO showcases AI-powered speech-to-speech translation tool at launch event. *Multilingual*: веб-сайт. URL: <https://multilingual.com/kudo-ai-launch-event/> (дата звернення: 15.11.2024)
3. eTranslation. The European Commission's Machine Translation system: веб-сайт. URL: https://commission.europa.eu/resources-partners/etranslation_en?prefLang=uk (дата звернення: 15.11.2024).
4. What is artificial intelligence (AI)? веб-сайт. URL: <https://www.ibm.com/topics/artificial-intelligence> (дата звернення: 15.11.2024).

Черноватий Леонід Миколайович

доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ОНЛАЙНОВОГО КОНТРОЛЮ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Це повідомлення розглядає проблему забезпечення оптимального співвідношення технології та людини в процесі формування фахової компетентності майбутніх перекладачів. Наявні розвідки у цій сфері засвідчують *актуальність* цього питання, хоча й демонструють певну варіативність у підходах до її вирішення. Зокрема порівняльні дослідження ефективності машинного перекладу (МП), з одного боку, та перекладачів, з іншого, дали суперечливі результати, діапазон яких варіювався від безумовної переваги антропогенного (породженого людиною) перекладу над машинним [3] до тези про більшу ефективність пост-редагування останнього [4], а між цими крайніми точками зору знаходяться автори, які не знайшли суттєвої різниці між ними [2], та ті, що пропонують ідею транс-антропогенного перекладу, що виходить за межі суто антропогенного і додатково включає інформаційно-комунікативні технології, які, проте, розширюють можливості перекладача, а не маргіналізують його [1].

Дослідження впливу на рівень професійної підготовки студентом передачі людиною частини відповідальності за якість перекладу інформаційно-комунікативним технологіям (зокрема МП), є особливо актуальними для України через вимушене застосування онлайнового навчання у значній кількості ЗВО. Невиправданий перекис у бік технологічного компонента може негативно вплинути на розвиток перекладацьких навичок і вмінь майбутнього фахівця, оскільки студенти, захоплюючись технологіями, не виконують обсягу самостійної перекладацької діяльності, достатнього для формування відповідної нейронної системи у їхній свідомості.

Відповідно метою дослідження, описаного у цьому повідомленні, було встановлення ступеня поширення застосування МП студентами у завданнях, які прямо його забороняють, а також стратегії такого прихованого застосування.

За результатами аналізу текстів перекладу 23 студентів Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна (усний переклад з аркуша англійською мовою українськомовного тексту оригіналу науково-технічного спрямування), встановлено, що принаймні третина з них застосовує приховане синхронне пост-редагування текстів, перекладених машиною. Його стратегії варіюються від заміни окремих слів їхніми синонімами, додавання та видалення окремих елементів, зміни синтаксичних функцій слів чи словосполучень до переставляння фрагментів речення, трансформації його структури та штучного уповільнення процесу його зчитування з екрану, включаючи одночасне застосування кількох із згаданих стратегій.

Дослідження проводилось в межах проєкту EU Next Generation EU through the Recovery and Resilience Plan for Slovakia under the project No. 09I03-03-V01-00148.

ЛІТЕРАТУРА

1. Alonso E., Calvo E. Developing a Blueprint for a Technology-mediated Approach to Translation Studies. *Meta*. 2015. Vol. 60. N 1. P. 135–157.
<https://doi.org/10.7202/1032403a>.
2. Daems J., Vandepitte S., Hartsuiker R. J., Macken L. Translation Methods and Experience: A Comparative Analysis of Human Translation and Post-editing with Students and Professional Translators. *Meta*. 2017. Vol. 62. N 2. P. 245–270.
<https://doi.org/10.7202/1041023ar>.
3. Loock R. Traduction automatique et usage linguistique : une analyse de traductions anglais-français réunies en corpus. *Meta*. 2018. Vol. 63. N. 3. P. 786–806.
<https://doi.org/10.7202/1060173ar>.
4. Yang Y., Wang X., Yuan Q. Measuring the usability of machine translation in the classroom context. *Translation and Interpreting Studies*. 2021. Vol. 16. N 1. P. 101–123.
<https://doi.org/10.1075/tis.18047.yan>.